

Teknoloji ve Tasarım Dersi 2018 Öğretim Programının Öğretmen Görüşlerine Göre Değerlendirilmesi

Evaluation of Technology and Design Course 2018 Curriculum According to Teachers' Views

Mehmet Aydın Sağlık*
Çiğdem Aldan Karademir**

To cite this article/ Atf için:

Sağlık, M. A. ve Aldan Karademir, Ç. (2019). Teknoloji ve tasarım dersi 2018 öğretim programının öğretmen görüşlerine göre değerlendirilmesi. *Eğitimde Nitel Araştırmalar Dergisi - Journal of Qualitative Research in Education*, 7(1), 302-319. doi:10.14689/issn.2148-2624.1.7c1s.14m

Öz. Bu araştırmanın amacı, Teknoloji ve Tasarım (TT) dersi 2018 öğretim programına yönelik, ders öğretmenlerinin görüşlerini ortaya koymaktır. Nitel araştırma yöntemlerinden durum çalışması olarak desenlenen araştırma, Akdeniz Bölgesi'nde bir ilde görev yapmakta olan on iki öğretmenle yürütülmüştür. Araştırmanın çalışma grubu, maksimum çeşitlilik örneklemesine göre belirlenmiştir. TT öğretmenleri ile yapılan derinlemesine görüşmelerde, araştırmacılar tarafından geliştirilen yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılmıştır. Elde edilen veriler, nitel veri analiz tekniklerinden içerik analizi ile kodlanmış, kodlardan ortak temalara ulaşılmıştır. Öğretmenlerin TT dersi öğretim programına yönelik görüşleri doğrultusunda, bulgular yorumlanmıştır. Bulgular, öğretmenlerin öğretim programını; öğrenme alanları, içerik, öğrenci yaratıcılığına etkisi ve öğrenci düzeylerine uygunluğu açısından olumlu bulduğunu fakat ölçme değerlendirme açısından olumsuz bulduğunu göstermektedir. Ayrıca öğretmenler, haftalık ders süresi, atölye donanımları ve hizmet içi eğitim noktalarında eksiklikler olduğunu belirtmişlerdir.

Anahtar Sözcükler: Teknoloji ve tasarım dersi, öğretim programı, öğretmen görüşleri

Abstract. The aim of this research is to reveal the views of the teachers towards the 2018 Technology and Design course curriculum. This research was designed as a qualitative research, and conducted with twelve teachers working in a city of Mediterranean Region. The study group of study was determined according to the maximum diversity sample. Semi-structured interview form developed by researchers was used in in-depth interviews with Technology and Design teachers. The obtained data was separated into the themes and codes by using content analysis from qualitative data analysis techniques. Teachers' views on the Technology and Design curriculum are interpreted in the context of findings. According to the findings, teachers find the program positive in terms of learning areas, content, effect on student creativity and student level. However, they were negative in terms of measurement and evaluation. It is also seen that there are shortcomings in the weekly course hours, workshop equipment and teacher in-service training points.

Keywords: Technology and design course, curriculum, teacher views

Makale Hakkında

Gönderim Tarihi: 31.07.2018

Düzeltilme Tarihi: 19.12.2018

Kabul Tarihi: 27.01.2019

* Milli Eğitim Bakanlığı, Antalya, Türkiye, e-mail: mehmetsaglik@my.net.com ORCID: 0000-0001-5203-2272

** Sorumlu Yazar / Correspondence: Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, Muğla, Türkiye, e-mail: cakarademir@mu.edu.tr ORCID: 0000-0001-9431-9992

Giriş

Türk eğitim sisteminde, ilköğretim programlarını çağın ihtiyaçları ve gerekleri doğrultusunda daha işlevsel hale getirmek amacıyla, yapılandırmacı öğretim anlayışı program merkezine alınarak, 2005-2006 eğitim öğretim yılından itibaren değişiklikler yapılmaya başlanmıştır. Bu süreçte 21.03.2006 tarih ve 24 sayılı karar ile ilköğretim programlarından İş Eğitimi dersi kaldırılmış yerine bu dersin öğretmenleri tarafından okutulması şartı ile Teknoloji ve Tasarım (TT) dersi öğretim programının ilköğretim 6,7 ve 8. sınıflarda uygulanması kararı alınmıştır. 2006-2007 eğitim öğretim yılından itibaren okutulan TT dersi öğretim programının tanıtımı ve amacı şu şekilde ifade edilmiştir; “ilköğretim 6, 7 ve 8. sınıf öğrencilerine ihtiyaçlar ortaya çıkmadan tahmin etme, farklı sorunları yakalama, bunlara yaratıcı çözümler geliştirme, çözümleri tasarım hâline getirme, tasarımın üretim aşamalarını belirleme ve üretme becerileri ve yeterlilikleri kazandırma temel amacı ile hazırlanarak uygulamaya konulmuş bir öğretim programıdır (MEB, 2006). TT dersi öğretim programının vizyonu, kendisinin ve toplumun yarınını daha yaşanabilir hâle getirmek için sorunların farkına varan, çözümler üreten, yaratıcı ve hayal gücü gelişmiş, düşüncelerini kurgulayan ve ifade eden, öğrenmeyi öğrenen, sorgulayan, girişimci, değişim ve gelişime açık ve sorumluluk bilinci gelişmiş bireyler yetiştirmektir (MEB, 2006).

TT dersi belirtilen amaçla ve vizyonla uygulanmaya başladıktan kısa bir süre sonra 2012 yılında Temel Eğitim Genel Müdürlüğü'nün teklifi Talim ve Terbiye Kurulu (TTK) başkanlığının onayı ile 2013-2014 eğitim öğretim yılından itibaren 6. sınıf programından kaldırılmıştır. Yine 2012 yılında TTK 07/07/2009 tarih ve 80 sayılı kararı ile bir çok öğretmen alan değişikliğinden faydalanarak TT branşına geçmiştir. 2016 yılında ise TÜBİTAK koordinatörlüğünde yeni bir çalışma yapılmış ve TT dersi öğretim programı yenilenmiştir. Yenilenen öğretim programı da, “Ortaokul Teknoloji ve Tasarım Dersi (7 ve 8. sınıflar) Öğretim Programı” başlığı ile TTK tarafından 02.02.2016 tarihli ve 5 sayılı kararıyla kabul edilmiştir. Bu karar gereği; yenilenen TT dersi öğretim programı, 2017-2018 eğitim öğretim yılından itibaren 7. sınıflardan başlamak üzere kademeli olarak ortaokullarda uygulanmaya başlanmıştır.

2017-2018 eğitim öğretim yılında 7. sınıflarda, 2018-2019 eğitim öğretim yılından itibaren ise 8. sınıflarda uygulanmaya başlanan TT dersinin iki temel amacı vardır. İlki hayat boyu öğrenen, öğrendiğini uygulayabilen, TT süreçlerini hem kendisi hem de yaşadığı toplum yararına kullanabilen bireyler yetiştirmek; ikincisi ise teknoloji ve tasarım sürecini anlayabilen, yorumlayabilen, yönetebilen ve değerlendirebilen teknoloji ve tasarım okuryazarı bireyler yetiştirmektir. Bu çerçevede, TT dersini tamamlamış bireylerin çevresindeki nesne, olay ve olguları analitik bir bakış açısıyla gözlemleyip yorumlayabilen, problemleri tanımlayıp yaratıcı ve özgün alternatif öneriler geliştirebilen ve bu öneriler arasında değerlendirme yapmak suretiyle en uygununa karar verebilen bireyler olarak yetişmesi hedeflenmektedir (MEB, 2018). Belirtilen amaçlara ulaşma noktasında öğrencilere, teknoloji ve tasarım ile ilgili temel bilgi ve kavramları kazandırma; günlük hayatta karşılaşılan problemlerin çözümüne yönelik sorumluluk alıp çözüm önerileri geliştirebilme becerileri verebilme; birey, toplum ve çevre ile teknoloji arasındaki iletişimi fark edip özgün ve yenilikçi düşünme becerileri ve kariyer bilinci kazandırma amaçlanmıştır.

TT dersi öğretim programı öğrenme alanı yaklaşımı göz önüne alınarak oluşturulmuştur. Öğrenme alanları olarak ta; “Teknoloji ve Tasarımın Temelleri”, “Tasarım Süreci ve Tanıtım”, “Yapılı Çevre ve Ürün”, “İhtiyaçlar ve Yenilikçilik” ile “Tasarım ve Teknolojik Çözüm” başlıkları belirlenmiştir. Programın öğrenme alanları ve üniteler bir hiyerarşi izlenerek yapılandırılmıştır. Öğretim programı

içinde yer alan kazanımlar öğrencilerin bilişsel, duyuşsal ve psikomotor özellikleri göz önüne alınarak hazırlanmıştır (MEB, 2018).

TT öğretim programında öğrenme alanları 7 ve 8. sınıflarda aynı şekilde oluşturulmuş; teknoloji ve tasarımla ilgili kavram ve ilkeler, tasarım oluşturma basamakları, teknolojinin hayattaki yeri ve diğer disiplinlerle ilişkisi kapsanacak şekilde düzenlenmiştir. Sınıf düzeyine göre ise öğrenme alanlarındaki üniteler ve kazanımlar değişmektedir. Her iki sınıfta yer alan kazanımlar birbirini tamamlayacak şekilde, sarmal bir yapıda hazırlanmıştır.

Uygulanmaya başlandığında 6,7 ve 8. sınıflarda okutulmasına karar verilen fakat kısa sürede 6. sınıflardan kaldırılan, öğretim programı tamamen değiştirilen, alan değişikliği ile birçok farklı alan mezunu öğretmen tarafından okutulan TT dersiyle ilgili çeşitli araştırmalar yapılmıştır. Mutlu (2001) tarafından yapılan çalışmada dersin öğretmen boyutu ele alınmış ve değerlendirilmeye çalışılmıştır. Ayrıca bazı çalışmalarda da (Yalçın, 2007; Cüma, 2008; Kaya, 2008; Koç, 2010) öğretmen görüşlerine göre dersin öğretim programı, işleniş ve atölyelerin fiziki durumları değerlendirilmeye çalışılmıştır. Bunun yanı sıra, bazı çalışmalarda (Gülercan, 2007; Kocabatmaz, 2011; Akgün, 2012; Demirci ve Aykurt, 2014; Tulukçu, 2017) derse yönelik öğrenci, öğretmen, müfettiş gibi farklı ilgililerin görüşlerine göre programın öğeleri değerlendirilmeye çalışılmıştır. Palaz ve Togay (2010) tarafından yapılan çalışmada da, program değerlendirmenin yanı sıra, derse yönelik model önerisi geliştirilmeye çalışılmıştır.

Bu araştırmalarda, öğretmenlerin programı faydalı ve gerekli gördüğü fakat adaptasyon sorunu yaşadıkları (Yalçın, 2007); ders tanıtımı için hizmet içi eğitim verilmesi gerektiği (Kaya, 2008; Kocabatmaz, 2011) ve öğretmenlerin programa yeterince hakim olmadığı (Mutlu, 2001; Demirci ve Aykurt, 2014) vurgulanmıştır. Bazı çalışmalarda (Cüma, 2008; Kaya, 2008) programdaki kazanımların anlaşılır, açık ve genel olarak ulaşılabilir olduğu; programda yer alan bilgilerin, önemli ve güncel olduğu, programda yer alan etkinliklerin öğrenci seviyesine uygun ve uygulanabilir olduğu belirtilirken, kazanımlara ulaşılmasında güçlükler çekildiği, düzen ve kurgu kuşağının birbirine çok benzediğinden öğrencilerin sıkıldığı, yapım kuşağında ciddi zorluklar yaşandığı, etkinliklerin öğrenciler için ilgi çekici olmadığı, TT dersinin İş Eğitimi dersinin devamı gibi algılandığı belirtilmiş, öğretmenler tarafından öğrencilerin dikkatini çekecek yeni etkinliklerin programa eklenmesi gerektiği (Koç, 2010; Kocabatmaz, 2011) vurgulanmıştır. Ölçme değerlendirme boyutunda yapılan bir çalışmada (Kaya, 2008), programın ölçme değerlendirme araçlarından gözlem formu, dereceli puanlama anahtarı ve performans değerlendirmenin geliştirilmeye ihtiyacı olduğu; başka bir çalışmada (Kocabatmaz, 2011) ölçme değerlendirme boyutunun gereken niteliklere yeterince sahip olmadığı belirtilmiştir. Dersin işleniş açısından donanım olarak yetersizlikler olduğu birçok çalışmada ifade edilmiştir (Kaya, 2008; Koç, 2010; Palaz ve Togay, 2010; Akgün, 2012; Demirci ve Aykurt, 2014).

Yapılan bu araştırmalarda TT dersi öğretim programı; öğretim programı öğelerine, öğretmen ve öğrenci görüşlerine değerlendirilmiştir. Fakat 2017-2018 eğitim öğretim yılında uygulanmaya başlanan programın öğretmen görüşlerine göre değerlendirmesi yapılmamıştır. Ayrıca öğretim programının değerlendirilmesi için yapılan çalışmaların birçoğunun nicel araştırma modelinde olması, bu konuda nitel bir araştırma modeliyle desenlenmiş çalışmanın gerekli olacağını düşündürmüştür.

Bu nedenle, bu araştırma 2017-2018 eğitim öğretim yılında uygulamaya konulan TT dersi öğretim programının öğretmen görüşlerine göre değerlendirilmesini amaçlamıştır. Bu genel amaç doğrultusunda aşağıdaki sorulara yanıt aranmıştır.

1. Öğretmenlerin öğretim programının “öğrenme alanlarına” ilişkin görüşleri nelerdir?

2. Öğretmenlerin öğretim programının “içeriğine” ilişkin görüşleri nelerdir?
3. Öğretmenlerin öğretim programında yer alan “ölçme değerlendirmeye” ilişkin görüşleri nelerdir?
4. Öğretmenlerin öğretim programındaki etkinliklerin öğrencilere uygunluğuna ilişkin görüşleri nelerdir?
5. Öğretmenlerin öğretim programının öğrencilerin ilgi ve yaratıcılığına etkisine ilişkin görüşleri nelerdir?
6. Öğretmenlerin programın uygulanmasında karşılaştıkları sorunlara ilişkin görüşleri nelerdir?

Amacı hayat boyu öğrenebilen, öğrendiği bilgileri uygulayabilen ve bu bilgileri hem kendi hem de toplum yararına kullanabilen; sürecini anlayabildiği ve yorumlayabildiği teknoloji ve tasarım okuryazarı yetiştirmek olan bir programın, onun en önemli uygulayıcıları olan öğretmenler tarafından nasıl değerlendirildiği önemlidir. Bu değerlendirme ışığında programın getirdiği yenilikler ortaya konabilecek, varsa eksiklikler ve sorunlar için çeşitli çözüm önerileri geliştirilebilecektir.

Yöntem

Bu bölümde; araştırmanın modeline, desenine, çalışma grubuna, veri toplama aracı ve verilerin nasıl analiz edildiğine yer verilmiştir.

Araştırma Deseni

Bu araştırma, nitel araştırma yöntemiyle durum çalışması olarak desenlenmiştir. Durum çalışmasında amaç belirli bir duruma ilişkin sonuçları ortaya koymaktır. Nitel durum çalışmasının en önemli özelliği bir ya da birkaç durumun derinliğine araştırılmasıdır (Yıldırım ve Şimşek; 2016). Bu çalışmada; TT dersi öğretim programının dersin uygulayıcıları olan öğretmenlerin görüşlerinden yola çıkılarak, derinlemesine bir betimleme yapılabilmesi için durum çalışması deseni tercih edilmiştir.

Çalışma Grubu

Çalışma grubu, amaçlı örnekleme tekniklerinden biri olan maksimum çeşitlilik örnekleme tekniğinden yararlanılarak oluşturulmuştur. Maksimum çeşitliliğe dayalı örnekleme oluşturmada amaç, çeşitlilik gösteren durumlar arasında herhangi ortak ya da paylaşılan olguların olup olmadığını bulmaya çalışmak ve bu çeşitliliğe göre problemin farklı boyutlarını ortaya koymaktır (Yıldırım ve Şimşek, 2016). Bu nedenle araştırmanın çalışma grubu oluşturulurken cinsiyet, kıdem, mezun olunan okul, okulun bulunduğu sosyoekonomik çevre dikkate alınmıştır. Araştırmaya dâhil edilen öğretmenler, Akdeniz Bölgesi'nde bir ilin merkez ilçelerinde görev yapmaktadırlar. Araştırmaya katılan öğretmenlere ait kişisel bilgiler aşağıda verilmiştir.

Tablo 1.

Araştırmaya Katılan Öğretmenlere Ait Kişisel Bilgiler

Öğretmenler	Cinsiyet	Mezun Olunan Bölüm	Mesleki Kıdem	TT Öğretmenliği Süresi	Hizmet İçi Eğitim Alma Durumu
Ö1	K	Endüstriyel Teknoloji Öğretmenliği	13	12	ALMADI
Ö2	E	İş ve Teknik Öğretmenliği	27	12	ALMADI
Ö3	K	Giyim Öğretmenliği	25	12	ALMADI
Ö4	K	İş ve Teknik Öğretmenliği	22	12	ALMADI
Ö5	K	Aile ve Tüketici Bilimleri Öğretmenliği	6	6	ALMADI
Ö6	E	İşletme	22	9	ALMADI
Ö7	E	Endüstriyel Teknoloji Öğretmenliği	15	12	ALMADI
Ö8	E	Endüstriyel Teknoloji Öğretmenliği	14	12	ALMADI
Ö9	K	El Sanatları	25	12	ALMADI
Ö10	E	Endüstriyel Teknoloji Öğretmenliği	12	12	ALMADI
Ö11	K	Bilgisayar Öğretmenliği	12	6	ALMADI
Ö12	K	Endüstriyel Teknoloji Öğretmenliği	5	5	ALMADI

Araştırmaya katılan öğretmenlerin yedisi kadın, beşi erkektir. Öğretmenler, (6 öğretmen hariç) 15 yıl üzeri mesleki kıdeme sahiptir. Dört öğretmen branş değişikliği yaparak TT öğretmeni olmuşken, diğer öğretmenler iş eğitimi (iş ve teknik eğitimi -ticaret - ev ekonomisi) öğretmeni olarak atanmış ve TT dersi uygulanmaya başlandıktan sonra bu branşa geçmişlerdir. Araştırmaya katılan öğretmenlerden hiçbiri 2018 yılı TT dersi öğretim programı tanıtımı için herhangi bir seminer veya hizmet içi eğitim almamıştır. Bu durum öğretim programının uygulanmaya başlanması esnasında öğretmenlere yönelik herhangi bir eğitim verilmediğini göstermektedir. Öğretmenlerin TT öğretmenliği süresinin 12 yılda yoğunlaşmasının nedeni dersin okutulmaya başlandığı zamanla ilgilidir.

Veri Toplama Aracı

Araştırma verilerinin toplanması için araştırmacılar tarafından yarı yapılandırılmış görüşme formu hazırlanmıştır. Görüşme, araştırma problemi ile ilgili tüm soruların kapsanmasını güvence altına almak için geliştirilmiş bir yöntem olup görüşme sırasında soruların cümle yapısı ve sırası değiştirilebilir, bazı konuların ayrıntısına girilebilir (Yıldırım ve Şimşek, 2016).

TT dersiyle ilgili alanyazın taranıp, öğretim programı öğeleri ve ders süreci dikkate alınarak yarı yapılandırılmış görüşme formu soruları hazırlanmıştır. Hazırlanan deneme amaçlı görüşme formunda öğretmenlerin 2018 yılı TT dersi öğretim programına yönelik görüşlerini almak için 11 soru yer almıştır. Deneme amacıyla hazırlanan ön görüşme formu uzman görüşü alındıktan sonra 2 öğretmen ile yaklaşık 20'şer dakikalık ön görüşme gerçekleştirilmiştir. Ön görüşmelerden sonra hazırlanan deneme amaçlı görüşme formuna son hali verilerek 9 sorudan oluşan yarı yapılandırılmış görüşme formu oluşturulmuştur.

Geçerlik ve Güvenirlik

Araştırmanın geçerlik ve güvenilirlik çalışmasında Lincoln ve Guba (1985) tarafından önerilen “iç geçerlik” yerine “inandırıcılık”, “dış geçerlik” ya da “genelleme” yerine “aktarılabirlik”, “iç güvenilirlik” yerine “tutarlılık” ve “dış güvenilirlik” yerine ise “teyit edilebilirlik” kavramları kullanılmıştır (Akt: Yıldırım ve Şimşek, 2016).

Inandırıcılık: Çalışmalarda inandırıcılığın sağlanabilmesi için kullanılan yöntemlerden olan “uzun süreli etkileşim” bu çalışmada kullanılmıştır ve katılımcı öğretmenlerle 20-25 dakikalık görüşmeler gerçekleştirilmiştir.

Aktarılabirlik: Nitel araştırmanın aktarılabirliğini artırmak için kullanılan yöntemlerden biri ayrıntılı betimlemedir (Yıldırım ve Şimşek, 2016). Ayrıntılı betimlemede elde edilen ham verinin ortaya çıkan kavram ve temalara göre yorumlanmadan, okuyucuya aktarılması gerekmekte ve doğrudan alıntılara sık yer verilmektedir. Bu nedenle çalışmada elde edilen veriler ayrıntılı bir şekilde analiz edilmiş ve bulgular bölümünde doğrudan alıntılara yer verilmiştir.

Tutarlılık: Çalışmada elde edilen veriler analiz edilirken araştırmacı kendi içinde kodlamada tutarlı olmuş ve rastgele seçilen iki veri seti nitel araştırma deneyimine sahip ikinci araştırmacı tarafından da kodlanarak uyum katsayısı hesaplanmıştır. Sonra iki araştırmacı tarafından yapılan analizler arasında tutarlılık incelemesi yapılmıştır. Uyum katsayısını hesaplamada, $P = \frac{Na}{Na+Nd} \times 100$ (Miles ve Huberman, 2015) formülü kullanılmıştır. Hesaplama sonucunda, iki araştırmacı arasında birinci görüşme (Ö5) kaydına ilişkin %70.83, ikinci görüşme (Ö7) kaydına ilişkin %76,19 oranında uyum tespit edilmiştir.

Tablo 2.

İki Kodlayıcı Arası Güvenirlik

Veri Seti	Uyum Miktarı (Na)	Uyumsuzluk Miktarı (Nd)	Uyum Yüzdesi (P)
Ö5'e ilişkin görüşme kaydı	17	7	70.83
Ö7'ye ilişkin görüşme kaydı	16	5	76.19

Verilerin Analizi

Araştırma kapsamında verilerin analizinde, nitel veri analiz tekniklerinden içerik analizi kullanılmıştır. İçerik analizinde veriler derinlemesine analiz edilir ve bu yolla önceden belirgin olmayan tema ve boyutlar ortaya çıkarılır. İçerik analizinde temelde yapılan işlem, birbirine benzeyen verileri belirli kavramlar ve temalar çerçevesinde bir araya getirmek ve bunları okuyucunun anlayabileceği bir biçimde düzenleyerek yorumlamaktır. Bu amaçla içerik analizi yapılırken, tümevarımcı yaklaşım izlenmiştir (Yıldırım ve Şimşek, 2016). Bu analizde amaç, kodlamalar yoluyla verilerin altında yatan kavramları ve bu kavramlar arasındaki ilişkiyi ortaya çıkarmaktır. Bu şekilde elde edilen kodlar ve bu kodlar arasındaki ilişkiden ulaşılan temalar verilerin altında yatan kuramı ya da olguyu açıklamada kullanılan anahtarlar olarak görev yapmaktadır.

Ulaşılan veriler bilgisayar ortamına aktarılmış araştırmanın amacı, alt problemleri ve görüşme formunda yer alan sorular doğrultusunda gruplanmıştır. Elde edilen ham veri metinleri içerik analizi

için satır satır okunmuştur. Bu okumalar sonucunda elde edilen bulgular doğrultusunda nitel veri setinde ortaya çıkan kodlar listelenmiştir. Elde edilen kodların örtüştüğü noktalar tespit edilerek, ortak temalara ulaşılmaya çalışılmıştır.

Bulgular

Bu araştırmanın amacı, TT dersi öğretim programının öğretmen görüşlerine göre incelenmesidir. Bu bölümde araştırma sürecinde elde edilen bulgular araştırma soruları dikkate alınarak başlıklandırılmış, görüşmelerden elde edilen bulgular ilgili başlık altında bütüncül olarak verilmiştir.

Öğrenme Alanları Temasına Yönelik Öğretmen Görüşlerine Dair Bulgular

Tablo 3.

Öğretmenlerin TT Dersi Öğretim Programı Öğrenme Alanlarına İlişkin Görüşleri

Görüşme soruları	n
2018 yılı TT dersi öğretim programında yer alan “öğrenme alanları” hakkında ne düşünüyorsunuz?	4
Öğrenme alanları esnek bir yapıya sahip	5
Öğrenme alanlarında süre kısıtlı	3
Öğrenme alanları uygun/yeterli	

Tablo 3 incelendiğinde araştırmaya katılan 4 öğretmen, öğrenme alanları konusunda TT programının esnek bir yapıya sahip olduğunu belirtmişlerdir. Esnek yapıdan kasıt, öğrenme alanları içerisinde etkinlikler düzenlenirken öğretmenlere bir serbestlik tanınmasıdır. 5 öğretmen öğrenme alanlarının uygulanmasında programda belirtilen sürenin yeterli olmadığı noktasında görüş bildirmişlerdir. Araştırmaya katılan öğretmenlerden sadece 3 öğrenme alanlarının yeterli ve uygun olduğunu düşünmektedir.

Öğretmenlerden bazılarının görüşleri şöyledir.

“Sanırım 5-6 öğrenme alanı var, bunların da alt alanları var. Zaten biz genel olarak tasarım odaklı çalıştığımız için ve bunda da öğrencilerin özgür hareket etmelerini istediğimiz için bir öğrenme alanının içinde kendimize geniş bir alan oluşturuyoruz.” (Ö7)

“Bazı ünitelerde mesela Tasarım Odaklı Süreç ünitesinde çok fazla kazanım sayısı var ve süre aslında onun için yeterli değil, uygulamada yetmiyor. Ama bazı ünitelerde ise mesela öğrencinin yaptığı şeyi tasarımı sunması Bunu Ben Yaptım konusundaki kazanım tek kazanım.” (Ö4)

“Öğrenme alanları 7.sınıflarda bence iyi. Genel olarak öğrencilerin özgün ürünler ortaya çıkarmasına uygun. 8.sınıflarda henüz işlemedik ama o da 7.sınıfın devamı olarak iyi olacak bence. Öğrenme alanlarının bir bütünlük içerisinde ve yeterli olduğunu söyleyebilirim.” (Ö6)

Daha önceki TT dersi öğretim programında üç farklı kuşak yer almaktaydı (Düzen, Kurgu, Yapım) ve bu kuşaklar içerisinde öğretmenlerin dersi işleyişi ve etkinlik seçimleri çok büyük oranda öğretmenlerin inisiyatifine bırakılmaktaydı, yeni programda ise öğrenme alanları oluşturulup netleştirildi. Bu öğrenme alanlarının oluşturulmasının bir yandan olumlu olarak dersin işlenişinde bir netliği oluşturup, öğretmenlere yol gösterici olduğu, diğer yandan belirtilen sürede kazanımlara ulaşamama problemine neden olduğu belirtilmektedir. Öğrenme alanlarının oluşturulması noktasında

dersin haftalık ders süresinin yeterince dikkate alınmadığı, öğrenme alanlarını oluşturan konu içeriğiyle sürenin yeterli uyumu göstermediği söylenebilir.

İçerik Temasına Yönelik Öğretmen Görüşlerine Dair Bulgular

Tablo 4.

Öğretmenlerin TT Dersi Öğretim Programı İçeriğine İlişkin Görüşleri

Görüşme soruları	n
1. Programın belirlenen kazanımlara ulaşma noktasında yeterli olduğunu düşünüyor musunuz?	
2. Öğretmen kılavuz kitabının programın uygulanmasında size rehberlik ettiğini düşünüyor musunuz?	n
Kılavuz kitap bol örnek içermeli	6
Ders alt sınıflara da yayılmalı	5
Yeterli, açıklayıcı	5
İçerik ile zaman uyumlu değil	4

Araştırmaya katılan öğretmenlerin 2018 yılı TT dersi öğretim programının içeriğine ilişkin görüşlerini belirlemek için katılımcılara araştırmada iki soru yöneltilmiştir. Bu iki soruya verilen cevaplar çerçevesinde oluşturulan tablo 4 incelendiğinde, 6 öğretmenin kılavuz kitabın bol örnek içermesi gerektiğini belirttikleri görülmektedir. Bu gerekliliği açıklama noktası ise şu anda TT dersi programı değişmiş olmasına rağmen, yeni bir kılavuz kitabın yayınlanmamış olmasından kaynaklanmaktadır. 5 öğretmen program içeriğinin yeterli ve açıklayıcı olduğunu belirtirken, içeriğin kendileri için yönlendirici olduğunu vurgulamışlardır. Araştırmaya katılan 5 öğretmen dersin alt sınıflara da yayılması gerektiğini düşünmektedir. 4 öğretmen ise içerik ile zamanın uyumlu olmadığını, var olan içeriği uygulamak için haftalık ders saatinin yeterli olmadığını belirtmektedir. Bu görüş aynı zamanda dersin alt sınıflara da yayılması gerektiği ve haftalık ders saatinin çoğaltılması gerektiği düşüncesiyle de paralellik göstermektedir.

Öğretmenlerden bazılarının görüşleri şöyledir.

“Zaman konusunda sıkıntı olduğu için kazanımlar, bu kadar sürede verilemeyebilir. İşte ürün geliştirme için 8 tane kazanım var, mimari tasarımıda 4 kazanım var ama bize verilen süre 2 haftalık süre yeterli olmuyor bunun sınıf sınıf yayılması lazım.” (Ö1)

“Kılavuz kitabında bence bol örnekler olmalı ya da yardımcı kitaplar olmalı.” (Ö3)

“Programı kazanımlara ulaşma noktasında genel olarak yeterli buluyorum. İçerik bence gayet iyi düzenlenmiş ve programın özellikle eskiye kıyasla yol gösterici olduğunu söyleyebilirim.” (Ö9)

“Bence bu programın bu içerikle öğrencilere istediğimiz şeyleri kazandırma noktasında zamanın yeterli olduğunu kesinlikle düşünmüyorum” (Ö12)

Ölçme ve Değerlendirme Temasına Yönelik Öğretmen Görüşlerine Dair Bulgular

Tablo 5.

Öğretmenlerin TT Dersi Öğretim Programının Ölçme ve Değerlendirme Ögesine İlişkin Görüşleri

Görüşme soruları	n
2018 yılı TT dersi öğretim programındaki “ölçme ve değerlendirme” hakkında ne düşünüyorsunuz?	n
Değerlendirme kriterleri belli değil	7
Eski programdaki değerlendirme ölçeklerini kullanıyoruz	3
Süreç değerlendirmesi yapıyoruz	3
Uygun	1
Not verilmemeli	1

Katılımcı öğretmenlerden 7’si programda değerlendirme kriterlerinin yeterince belli olmadığını belirtmekte, 3 öğretmen de daha önceki programda belirtilen değerlendirme ölçeklerini kullandıklarını ifade etmektedir. 3 öğretmen öğrencinin yıl içinde yaptığı çalışmaları bir bütün olarak değerlendirdiğini ve süreç değerlendirmesi yaptığını belirtmektedir. Katılımcı öğretmenlerden 1’i ölçme değerlendirme konusunda programı yeterli bulmakta iken 1 öğretmen ise dersin not ile değerlendirilmemesi görüşündedir. Tablo 5 incelendiğinde araştırmaya katılan öğretmenlerin ölçme ve değerlendirme konusunda programı genel olarak yetersiz bulduklarını söylemek mümkündür.

Öğretmenlerden bazılarının görüşleri şöyledir.

“Programın uygulanmasında en çok not verme konusunda zorluk yaşandığı söylenebilir. Çünkü eski programda belirli formlar vardı ve bunlara göre öğrenciler değerlendirilmekteydi. Yeni programda değerlendirme formlarının bulunmaması bu durum biraz karmaşaya sebep olabilmektedir.” (Ö8)

“Daha önceki programda yer alan ruplik, öz değerlendirme formu gibi ölçekleri kullanmaya devam ediyoruz, zaten onlar işimizi görüyor ve yeni programda bu noktada başka bir şey yok” (Ö11)

“Ölçme değerlendirme tamamen bize kalmış. Biz zaten not için zorlamıyoruz öğrenciyi. daha çok sürece bakıyoruz. Öğrenci yıl boyunca bir şeyler yapmışsa ona göre not veriyoruz.” (Ö7)

“Ölçme değerlendirme kriterleri amaca uygun. Herhangi bir zorluk yaşamıyorum.” (Ö9)

“Ölçme değerlendirme konusunda açıkçası biraz sıkıntı yaşıyoruz. O da notla değerlendirme zor bizim derste not verilmezse daha iyi olur” (Ö6)

Etkinliklerin Öğrencilerin Öğrenme Düzeylerine Uygunluğu Temasına Yönelik Öğretmen Görüşlerine Dair Bulgular

Tablo 6.

Öğretmenlerin Programda Yer Alan Etkinliklerin Öğrencilerin Öğrenme Düzeylerine Uygunluğuna İlişkin Görüşleri

Görüşme soruları	n
Programdaki etkinlikleri öğrencilerin öğrenme düzeylerine göre değerlendirirseniz neler söylersiniz?	n
Öğrenci düzeylerine uygun	6
Programdaki etkinlikler esnek bir yapıya sahip	6
Uygun değil, başka araçlarla desteklenmeli, zenginleştirilmeli	4
Alt sınıflara da yayılmalı	4
Öğretmen etkinliklerde belirleyici	3

Tablo 6 incelendiğinde araştırmaya katılan öğretmenlerden 6’sı program etkinliklerinin öğrenci düzeylerine uygun olduğunu, 6 öğretmen ise programın esnek bir yapıya sahip olduğunu ve

etkinliklerin öğrenciler için uyarlanabildiğini belirtmişlerdir. Programdaki etkinliklerin uygun olduğunu belirten öğretmenlerden 2'si (Ö1, Ö4) dersin alt sınıflara da yayılması gerektiğini düşündüklerini belirterek, etkinliklerin bu şekilde kazanımlara ulaşma noktasında daha belirleyici olabileceğini vurgulamıştır. Yine etkinliklerin öğrenci düzeyine uygun olduğunu belirten katılımcı öğretmenlerden 3'ü (Ö4, Ö6, Ö7) etkinliklerin uygulanmasında öğretmen niteliği ve belirleyiciliğine vurgu yapmışlardır. Araştırmaya katılan öğretmenlerden 4'ü ise etkinliklerin öğrenci düzeylerine uygun olmadığı ve kesinlikle başka araçlarla desteklenmesi ve zenginleştirilmesi gerektiği düşüncesindedirler. Katılımcı öğretmenlerden 6'sı farklı düşüncelerinin yanı sıra programın etkinlik konusunda esnek bir yapıya sahip olduğunu belirtmişlerdir.

Öğretmenlerden bazılarının görüşleri şöyledir.

“Etkinlikler amaçlara ulaşılması açısından her öğrenci için tam olarak uygun diyemeyiz ama her öğrenci için değil sınırlı sayıda öğrenci içinse uygun. Aslında başka etkinlikler veya çalışmalarla uygun hale getirmeye çalışıyoruz.” (Ö2)

Evet, etkinlikler bence öğrenci düzeylerine uygun. Ortaokul öğrencilerinin yapabileceği şekilde oluşturulmuş.(Ö5)

“Programdaki etkinlikler öğrenci seviyesine uygundur. Çok rahatlıkla da zenginleştirilebilmektedir. Burada öğretmen için bir serbestlik var, farklı örneklerle etkinliklerle rahatlıkla dersi işleyebilir, akıllı tahtayı kullanabilir, öğrencilere uygun farklı örnekler bulabilir.” (Ö10)

“Programındaki etkinliklerin çocukların öğrenme düzeylerine uygun olduğunu düşünüyorum. Hatta program bu noktada esnek bir yapıya sahip hatta sadece 7 ve 8 sınıflarda değil 5. Ve 6. Sınıflarda da bence okutulabilir onlara da uygun olduğunu düşünüyorum. Tabii burada öğrencilerin ihtiyaçlarının farkında olması, yeni yapılacak şeylere açık olmaları çok önemli. Eğer çocukları bu noktada güdüleyebilirsek çocuklar ihtiyaçlarını ortaya koyup yeni fikirler, yeni tasarımlar üretme noktasında başarılı olabiliyorlar.” (Ö4)

Programın Öğrencilerin İlgi ve Yaratıcılığına Etkisine Yönelik Öğretmen Görüşlerine Dair Bulgular

Tablo 7.

Öğretmenlerin Programın Öğrencilerin İlgi ve Yaratıcılığına Etkisine İlişkin Görüşleri

Görüşme soruları	
1. 2018 yılı TT Öğretim programı sizce öğrencilerin derse karşı ilgilerinde önemli bir değişikliğe neden oldu mu? Örnekler verebilir misiniz?	n
2. TT Öğretim programının öğrencilerin yaratıcılığını geliştiren etkinlikler içerdiğini düşünüyor musunuz?	
Öğrencileri yeni fikirler üretmeye yönlendiriyor	6
Bilgisayarın programda yer alması öğrencilerin ilgisini artırdı	5
Öğretmen niteliği yaratıcılık konusunda belirleyici	3
İlgilerinde önemli bir değişikliğe neden olmadı	1

Tablo 7 incelendiğinde araştırmaya katılan öğretmenlerin 1' i (Ö6) hariç, diğerlerinde programın öğrencilerin ilgi ve yaratıcılıklarına olumlu bir etkisi olduğu görüşü hakimdir. 6 öğretmen programın öğrencileri yeni fikirler üretmeye yönlendirdiğini belirtirken, 5 öğretmen “bilgisayar destekli tasarımın” programda yer almasının öğrencilerin ilgisini artırma konusunda etkili olduğunu belirtmektedir. 3 öğretmen ise programın bu konudaki etkililiğinden ziyade öğretmenin rolü üzerinde durarak, öğretmen niteliğinin öğrenci ilgi ve yaratıcılığını geliştirme noktasında belirleyici olduğunu vurgulamıştır.

Öğretmenlerden bazılarının görüşleri şöyledir.

“Eski programda doğru düzgün bir ders anlatma olayımız olmuyordu, sadece öğrenciye işte örnek bile veremiyorduk verdiğimiz örneğin çerçevesinde öğrenciler toplanıyordu ama bunda belirli temel şeyleri anlatıyoruz. Farklı konular halinde örneğin, mimari tasarım, mimariyle ilgili şeyleri anlatıyoruz eski programda mimari tasarım diye bir konumuz yoktu. Sadece öğrencinin bunu kendisinin bulmasını istiyorduk. Buradaysa direk bilgiyi veriyoruz. Bu öğrencinin nazarında diğer derslerden çok farklı gelmiyor ilgisi çekiyor.” (Ö1)

“Öğrencilerin derse karşı ilgilerinde değişiklik oldu. Daha güncel ve göz önünde bulunan konular programa dahil edildiği için öğrencilerin konuyu somutlaştırması daha kolay hale geldi. Örneğin engelsiz yaşam konusunun öğrenciler hemen her yerden örnekler toplayabilmektedir. Engelsiz yaşam için bir çok fikir üretebilmektedir.” (Ö8)

“Açıkçası öğrencilerin ilgilerini belirleyen bana göre öğretim programı olmuyor, ders öğretmeni ve ortamı daha önemli, hele bizim dersler gibi bireysel özelliklerin önemli olduğu, öğrencilerin not kaygısının olmadığı derslerde. Ama şunu söyleyeyim, sanki bazı öğrencilerde onun alanını daraltmak, yani işte çevreyle ilgili tasarım yapacaksın veya enerjiyle ilgili tasarım yapacaksın demek daha iyi oldu.” (Ö7)

“Evet artık derse çok daha ilgililer, isteyerek katılıyorlar. BDT çok hoşlarına gitti, bilişimle ilgili olması zaten onlar için çok avantajlı.” (Ö5)

“Bence öğrencilerin ilgilerin de önemli bir değişikliğe neden olmadı. İlgili öğrenciler her zaman ilgili zaten. sadece bilgisayar kullanmayı sevenler bilenler için daha iyi oldu. Bir de günlük tutmak istemeyenler için iyi oldu.” (Ö6)

“Programda bilgisayar destekli tasarım konusunun olması öğrencilerin derse karşı isteklerinde önemli oldu bence, çünkü artık çocukların hayatında bilgisayar önemli bir yere sahip ve onlar bir de ders için kullanmaları gerektiğinden gayet memnunlar bundan” (Ö12)

“Evet öğrencilerin yaratıcılığını geliştirdiğini düşünüyorum. Özellikle mimari tasarımlar konusunda çok farklı fikirleri geliştirdi.” (Ö9)

Öğretmenlerin Programın Uygulanmasında Karşılaştıkları Sorunlara Yönelik Görüşlerine Dair Bulgular

Tablo 8.

Öğretmenlerin Programın Uygulanmasında Karşılaştıkları Sorunlara Yönelik Görüşleri

Görüşme soruları	n
Programın uygulanmasında güçlükler yaşıyor musunuz? Varsa bunlar nelerdir?	8
Donanım- Atölye eksikliği	8
Zamanın yeterli olmaması	6
Hizmet içi eğitim eksikliği	5
7 ve 8. sınıflara sıkıştırılması	4
Okul yönetimi- Veli bakış açısı	3

Tablo 8 incelendiğinde araştırmaya katılan öğretmenlerin programın uygulanması konusunda çeşitli sorunlarla karşı karşıya oldukları görülmektedir. Bu sorunların içerisinde ön plana çıkan ve 8 farklı öğretmen tarafından dile getirilen sorun ise donanım, atölye ve teknolojik araç gereç eksikliğidir. Bazı okullarda TT atölyesinin bulunmaması ve var olan atölyelerin aktif bir şekilde kullanılma potansiyelinin olmaması veya bilgisayar bulunmaması bu sorunun kaynağını oluşturmaktadır. 6 öğretmen tarafından dile getirilen zamanın yeterli olmaması görüşü diğer temalarda da vurgulanan, dersin sadece 7. ve 8. sınıflarda olması ve haftada iki saat olmasıyla ilişkilidir. Katılımcı öğretmenler bu açıdan dersin içeriği ve programın uygulanmasının zor olduğunu belirtmektedirler. Bu aynı zamanda 4 öğretmen tarafından dile getirilen dersin 7 ve 8. sınıflara sıkıştırılması sorunuyla da doğrudan alakalıdır. 5 öğretmen tarafından belirtilen sorun ise değişen öğretim programları konusunda seminer veya hizmet içi eğitim alınmamasıdır. 3 öğretmen ise okul yönetimi ve veli bakış açısının öğretim programının uygulanması noktasında sıkıntılara neden olduğudur. Sınav odaklı bir sistemde

hem okul yöneticileri hem de velilerin başarı algısının sadece notla ve sınavlardan alınan puanlarla ilişkilendirildiği, bunun da TT dersine yönelik olumsuz bir bakış açısına neden olduğu belirtilmektedir.

Öğretmenlerden bazılarının görüşleri şöyledir.

“Atölyelerin donanımsız olması programın uygulanmasını zorlaştırıyor. Okul idareleri tarafından derse yeterli önemin verilmemesi, baştan savılması gereken bir ders olarak görülmesi programın uygulanmasını zorlaştırıyor. Bu durum zaten öğretmeni demoralize ediyor. Öğrenciler de bunları hissettikleri için derse çok da kanalize olamıyorlar.” (Ö2)

“Programın uygulanmasında güçlükler var. En fazla da bilgisayarlı tasarım konusunda güçlüklerle karşı kalma durumu söz konusudur. Öğretmenlere bu konuda acilen hizmet içi eğitim sağlanmalıdır.” (Ö10)

“Programın uygulanmasında yaşadığım güçlükler arasında, en önemlisi kısıtlı zaman sorunu. Müfredatın iki yıla değil daha fazla yıla dağıtılması düşüncesindeyim.” (Ö11)

“Donanımsal sıkıntılarımız var, çevre koşulları büyük etken. Benim görev yaptığım okul varoşlarda kalıyor, öğrencilerin maddi sıkıntıları büyük dolayısıyla bir ürün üretmeye çalıştığımızda öğrenci malzeme temininde büyük sıkıntı yaşıyor. Okullarda mesleki atölyeler olsa daha rahat olurdu. Bence en büyük sıkıntı bu, dersin daha fazla sınıf seviyesine yayılması da çok önemli” (Ö1)

“Değişikliklere ayak uydurmak kolay değil. Bize bir eğitim falan da vermeden ders değişti diyorlar. Sonra bilgisayar olmadan BDT yapmaya çalışıyoruz. Çocuklara fazla örnek göstermeden bir şeyler yapın diyoruz.” (Ö3)

“Bazen öğrenci yaklaşımları, bazen okul idaresi veya velinin yaklaşımı bizim için problem. Programı birebir yapmaya çalışınca bazen süre de yetmiyor. Hızlıca geçiyorsun veya çocuklar bir şey yapamayınca yapacak bir şey yok. bence program tüm ortaokula yayılsa 5.sınıftan başlasa daha iyi olurdu.” (Ö7)

Sonuç, Tartışma ve Öneriler

2018 yılında uygulamaya konulan TT dersi öğretim programı hakkında öğretmen görüşlerinin tespit edilmeye çalışıldığı bu araştırmada, elde edilen bulgular ışığında bazı sonuçlara ulaşılmıştır. Ulaşılan sonuçlar, oluşturulan temalar çerçevesinde ve birbiriyle ilişkili bir biçimde sunulmuştur.

Öğrenme alanları, sarmal program yapısı çerçevesinde 7. ve 8. sınıflarda birbirini takip etmekte ve her eğitim öğretim yılı içerisinde temel tasarım bilgilerinden başlayarak, tasarım sürecine odaklanmakta ve ihtiyaç analizine imkan tanıyıp ürün geliştirmeye yönelmektedir. Program, sarmal bir yapıya sahip olması ve öğrenme alanlarının genişliği açısından güçlü bir yapıya sahiptir. Programın daha önceki programlarda yer almayan “Teknoloji ve Tasarımın Temelleri” ve “İhtiyaçlar ve Yenilikçilik” öğrenme alanları; ayrıca “Bilgisayar Destekli Tasarım” ünitesi dersin işlenişi, kapsamı ve çağa uyarlanması açısından olumlu görülmektedir. Öğrenme alanları temasında, araştırmaya katılan ders öğretmenleri, mevcut öğrenme alanlarının esnek bir yapıya sahip olduğu ve bu esnek yapının kendilerine sınırlı bir serbestlik tanıdığı kanısındadırlar. Daha önceki programda yer almayan temel tasarım bilgileri ve sürecinin bu programda yer alması olumlu karşılanmaktadır. Ders süresinin haftalık programda iki saat olması ve dersin sadece 7. ve 8. sınıflarda okutulması ise araştırmanın diğer temalarında da olumsuz bir şekilde vurgulanarak, bu durumun bazı sorunlara yol açtığı belirtilmektedir. Bu sonuçlar, Demirci ve Aykurt (2014) tarafından ortaya konan, etkinliklerin her sınıf düzeyi için tekrar niteliğinde olduğu sonucuya örtüşmektedir.

İçerik temasında ön plana çıkan durum yine dersin içeriği ile haftalık ders saati (haftada 2 saat) arasında, zamanın yeterli olmaması açısından sıkıntıların olduğudur. Bu sıkıntı belirtilmesine rağmen dersin içeriği, öğrenme alanlarında da olduğu gibi öğretmenler tarafından yeterli ve güncel bulunmaktadır denilebilir. Programın içeriğinin, bilgiyi yapılandırır bir şekilde düzenlenmiş olması,

öğrenme açısından birbirini destekler özellikle olması aynı zamanda diğer derslerle ilişkilendirilebilir nitelikte olması programın bu boyutuyla güçlü olduğunu göstermektedir. Bu temada kılavuz kitap eksikliği vurgulanırken, oluşturulacak bir kılavuz kitap veya yardımcı kaynak açısından da öneriler ifade edilmektedir. Bu öneriler daha çok etkinlik örneklerinin bol olması şeklinde ifade edildiğinden, öğretmenlerin bu noktada öğrencilere yönlendirici örnekler bulmakta zorlandıkları sonucu çıkarılabilir. Ayrıca yine bu temada dersin içeriğinin diğer sınıflara yayılmasının ve genişletilebilmesinin önemli olduğu söylenebilir. Bu sonuçlar diğer bazı çalışmalarda (Tepecik, 2002; Koç, 2010; Palaz ve Togay, 2010; Akgün, 2012; Demirci ve Aykurt, 2014; Serdar, Ceylan ve Dalkıran, 2016; Tulukçu, 2017) ortaya konan sonuçlar ile örtüşmekteyken; bazı çalışmalarla da (Cüma, 2008; Kaya, 2008) çelişmektedir.

Öğretim programının ölçme ve değerlendirme boyutunun ele alındığı temada, araştırmaya katılan öğretmenlerin ortaklaştığı temel argüman ölçme araçlarının yeterli olmamasıdır. Bu sonuç diğer bazı araştırmalarla (Kaya, 2008; Kocabatmaz, 2011; Akgün, 2012; Tulukçu, 2017) örtüşmekte; Cüma'nın (2008) yaptığı araştırmayla ise çelişmektedir. Aslında bir önceki programda ölçme ve değerlendirme konusunda ölçme araçları olarak; ruplik, öz değerlendirme formu, dereceli puanlama anahtarları belirtilmekteydi. Bu programda ise “öğretim programı ölçme ve değerlendirme açısından bir yol göstericidir” (MEB, 2018) ve “eğitimde ölçme ve değerlendirme uygulamaları, eğitimin ayrılmaz bir parçasıdır ve eğitim süreci boyunca yapılır” (MEB, 2018) denilerek aslında ölçme değerlendirmeye yön veren temel ilkelerden birinin süreç değerlendirme olduğu vurgulanmaktadır. Araştırma kapsamında yapılan görüşmelerde de ölçme ve değerlendirme yapılırken, sürecin bir bütün olarak dikkate alındığı öğretmenler tarafından ifade edilmiştir (Ö2, Ö7, Ö12). Bu durum öğretim programının ölçme değerlendirme felsefesinin aslında karşılık bulduğu şeklinde yorumlanabilir.

Öğretim programında yer alan etkinliklerin öğrenci düzeylerine uygunluğuna dair görüşlerde ortaya çıkan, programın esnek bir yapıya sahip olması ve öğrenci düzeyine genel olarak uygun olduğuyse da, etkinliklerin zenginleştirilmesi gerektiği ve dersin diğer sınıflara da yayılması gerektiği de belirtilmektedir. Öğretmen niteliği bu noktada katılımcılar tarafından önemli bir husus olarak görülmektedir (Ö4, Ö6, Ö7) ve bu durum gerçekte “özgünlük ve yaratıcılık öğretmenlerden temel beklentidir” (MEB, 2018) diyen programın temel felsefesiyle örtüşmektedir. Fakat öğretim programında etkinliklerin bulunmaması ve daha önceki programda var olan etkinliklerin öğretmenler tarafından gerçekleştiriliyor olması açısından programın bu boyutuyla ilgili sorunlar yaşandığı söylenebilir. Öğretim programında yer alan etkinliklerin, öğrenci düzeylerine uygunluğuna dair elde edilen sonuçlar bazı araştırmalarla (Yalçın, 2007; Cüma, 2008; Palaz ve Togay, 2010; Tulukçu, 2017) örtüşmektedir fakat bazı araştırmalarla (Koç, 2010; Demirci ve Aykurt, 2014) çelişmektedir.

Öğretmenlerin, programın öğrencilerin ilgi ve yaratıcılığına etkisine ilişkin görüşlerini irdeleyen temada, katılımcı öğretmenlerin neredeyse tamamı programı bu noktada başarılı bulduklarını ifade etmişlerdir. Bilgisayar destekli tasarım olanağının programda yer alması ve öğrencilerin inovatif düşünceye sevk edilmesi olanağı bu noktada diğer programın da devamı olarak algılanmakta ve öğrencilerin ilgilerinde ve yaratıcılıklarında önemli bir yere sahip olduğu görülmektedir. Programın öğrencilerin yaratıcılığını geliştirme yönüyle güçlü olduğu söylenebilir. Araştırmanın diğer boyutlarında da katılımcılar tarafından belirtilen programın güncel olma durumunun bu yapıyla ilişkili olduğu söylenebilir. Yine bu tema altında da öğretmen niteliği vurgulanmakta, öğrencilerin belirtilen özelliklere ulaşması noktasında temel belirleyicinin belki de programdan ziyade uygulayıcılar olduğu ifade edilmektedir. Yapılan araştırmaların bazılarında da (Mutlu, 2001; Kaya, Tüfekçi ve Bilasa, 2010; Koç, 2010; Kocabatmaz, 2011; Tulukçu, 2017) daha önceki öğretim programı açısından, öğretmen niteliğinin önemli olduğu vurgulanmıştır.

Programın uygulanmasında yaşanan sorunlara yönelik temada katılımcı öğretmenlerin atölyelerinin bulunmaması, gerekli donanıma sahip olmamaları hatta bilgisayar ve teknolojik araç gereç yoksunluğu vurgulanmaktadır. Bu sorun diğer araştırmaların da birçoğunda (Akbaş, 2003; Gülercan, 2007; Yalçın, 2007; Kaya, 2008; Koç, 2010; Akgün, 2012; Demirci ve Aykurt, 2014) ön plana çıkmakta ve araştırmamız sonuçlarıyla örtüşmektedir. Bu soruna yönelik araştırmamız bulgularında, akıllı tahtaların kısmen çözüm oluşturduğu da araştırmamızın katılımcı öğretmenlerinden bazıları (Ö7, Ö12) tarafından belirtilmektedir. Yeni program oluşturulduktan sonra öğretmenlerin herhangi bir seminer veya hizmet içi eğitime alınmaması, programın anlaşılması ve uygulanmasında da ciddi sorunlara yol açacağı ve amaca ulaşma noktasında eksiklikler yaratacağı söylenebilir. Hizmet içi eğitim eksikliği diğer çalışmalarda da (Kaya, 2008; Kocabatmaz, 2011; Tulukçu, 2017) ön plana çıkan bir durum olarak görülmektedir. Ders saatinin yetersiz olması da bu temada da vurgulanmaktadır. Ayrıca okul yönetimi ve velilerin derse karşı tutumlarının ve bakış açılarının önemli oranda olumsuz olduğu, bunun farklı nedenlerden kaynaklansa da sonuçta aynı soruna yol açtığı ve bunun öğretim programının hedefine ulaşmasına engel olduğunu söylemek mümkündür.

Araştırma sonuçlarına göre, 2018 yılı TT dersi öğretim programına yönelik öğretmen görüşleri doğrultusunda şu önerilerde bulunulabilir.

TT dersinin öğrenme alanları ve içeriği genişletilerek alt sınıflara da yayılabilir ve ders saati artırılabilir.

Öğretmenlere yenilenen program çerçevesinde hizmet içi eğitim verilmelidir.

Dersin uygulanmasında ve istenilen kazanımlara ulaşılması noktasında donanımsal eksiklikler giderilmelidir.

Ders için kılavuz kitap oluşturulmalı ve oluşturulan bu kılavuz kitapta hem temel tasarım kavram ve süreçleri hem de etkinlikler çeşitli örneklerle zenginleştirilmelidir.

Değerlendirme sürecinde farklı ölçme araçları önerilebilir veya hizmet içi eğitimlerle bu araçları geliştirme noktasında öğretmenlere yol gösterilebilir.

Farklı veri toplama teknikleri (gözlem, odak grup görüşme vb.) kullanılarak araştırmalar desenlenebilir. Bu durum derinlemesine incelenebilir.

Kaynaklar/ References

- Akbaş, O. (2003). *Ulusal teknoloji politikaları ve ilköğretimde teknoloji eğitim. Milli Eğitim Dergisi*, Güz, 160-168.
- Akgün, S. (2012). *Teknoloji ve Tasarım dersi öğretim programının öğretmen ve öğrenci görüşleri çerçevesinde incelenmesi: Kocaeli ili örneği*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Kafkas Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kars.
- Cüma, S. (2008). *İlköğretim okullarındaki Teknoloji ve Tasarım dersi 6. sınıf programının öğretmen görüşlerine göre değerlendirilmesi*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Demirci, A. ve Aykurt, G. (2014). Teknoloji ve Tasarım dersinde öğretmen ve öğrencilerin karşılaştığı sorunlar. *Eğitim ve Sosyal Bilimler Dergisi*, 43(203), 170-191.
- Gülercan, H. D. (2007). *İstanbul ili ilköğretim okullarında uygulanan İş Eğitimi ders programının değerlendirilmesi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Gazi üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Kaya, Ö. (2008). *Temel eğitimde uygulanan Teknoloji ve Tasarım dersi öğretim programı ve 7. sınıf öğretim programı uygulamalarının öğretmen görüşleriyle değerlendirilmesi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Kaya, Z., Tüfekçi, S. ve Bilasa, P. (2010). Teknoloji ve Tasarım eğitiminde yapılandırmacılık uygulamaları. *Eğitime Bakış*, 6 (17), 20-29.
- Kocabatmaz, H. (2011). *Teknoloji ve Tasarım öğretim programının değerlendirilmesi*. Yayınlanmamış Doktora tezi, Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Koç, A. (2010). *Teknoloji ve Tasarım dersi programı üzerine İş Eğitimi öğretmenlerinin görüş ve düşüncelerinin belirlenmesi (Antalya ili örneği)*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Miles, M. B. ve Huberman, A. M. (2015). *Nitel veri analizi*. Ankara: A Pegem Akademesi
- MEB. Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığı. (2006). *İlköğretim Teknoloji ve Tasarım dersi öğretim programı ve kılavuzu (6-7-8. sınıflar)*. Ankara: Devlet Kitapları Müdürlüğü.
- MEB. (2018). *Teknoloji ve Tasarım dersi öğretim programı (Ortaokul 7. ve 8. sınıflar)*. Ankara
- Mutlu, T. (2001). *Teknoloji Eğitimi uygulamalarına ilişkin öğretmen görüşleri*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Palaz, M. ve Togay, A. (2010). Teknoloji ve Tasarım dersi programına ilişkin dersin öğretmenlerinin bakış açıları, *Milli Eğitim Dergisi*, (187), 350-371
- Serdar, C., Ceylan, E. ve Dalkıran, M. (2016). Teknoloji ve Tasarım öğretmenlerinin özel alan yeterlik düzeylerinin belirlenmesi. *International Journal of Active Learning*, 1(2), 2016, 38-54.
- Tepecik, A. (2002). İlköğretim 1. ve 2. kademe İş Teknik Eğitimi dersinin, öğrenciyi yaratıcılığa yönlendirme açısından değerlendirilmesi. *G.Ü. Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 22 (3),139-147
- Tulukçu, A. (2017). *Teknoloji ve Tasarım öğretmenlerinin 2016 yılı öğretim programına ilişkin görüşleri*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Yalçın, Z. (2007). *İlköğretim II. kademe Teknoloji ve Tasarım dersine öğretmen ve öğrenci yaklaşımları*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Selçuk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya.
- Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2016). *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri*. Genişletilmiş 10. Baskı, Ankara: Seçkin Yayınları.

Yazarlar

Mehmet Aydın SAĞLIK, Milli Eğitim Bakanlığı'na bağlı olarak Antalya İli Konyaaltı İlçesi'nde Teknoloji ve Tasarım Dersi öğretmeni olarak görev yapmaktadır. Aynı zamanda Eğitim Programları ve Öğretim Bilim Dalı'nda doktora yapmaktadır.

İletişim

mehmetsaglik@mynet.com

Dr. Öğr. Üyesi Çiğdem ALDAN KARADEMİR, Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, eğitim bilimleri Bölümü, Eğitim Programları ve Öğretim Anabilim Dalı'nda görev yapmaktadır. Öğretmen yetiştirme, öğretmen yetiştirme programları, ilkökul, ortaokul ve ortaöğretim öğretim programları üzerine çalışmaktadır.

cakarademir@mu.edu.tr

Summary

Purpose and Significance. The Technology and Design course started to be implemented in the 7th grade in the 2017-2018 academic year and in the 8th grade starting from the 2018-2019 academic year has two main objectives. To educate individuals who are able to learn lifelong learning, practice what they learn, use Technology and Design processes both for themselves and for the benefit of society; and the second is to train individuals who are capable of understanding, interpreting, managing and evaluating technology and design processes. In this framework, it is aimed to educate individuals who are able to observe and interpret the objects, events and phenomena around the individuals who have completed Technology and Design course, to identify problems and develop creative and original alternative suggestions, and to make the most appropriate decisions by making evaluation among these proposals (MEB, 2018). To provide students with basic knowledge and concepts related to technology and design at the point of reaching the stated objectives; to take responsibility for solving the problems encountered in everyday life and to give them the ability to develop solution proposals; It is aimed to realize the communication between individual, society and environment and technology and to gain original and innovative thinking skills and career awareness. The Technology and Design curriculum was developed by taking the approach of learning area into consideration. As learning areas; "Design and Technological Solution", "Design Process and Promotion", "Built Environment and Product", "Needs and Innovation" and "Design and Technological Solution" were determined. The learning areas of the curriculum and the units are structured by following a hierarchy. The achievements within the curriculum were prepared taking into consideration the cognitive, emotional and psychomotor characteristics of the students (MEB, 2018). The Technology and Design curriculum has been in various researches to date; teaching program items, teacher and student opinions. However, the program started to be implemented in the academic year 2017-2018 was not evaluated according to the opinions of the teachers. Moreover, the fact that most of the studies carried out for the evaluation of the curriculum is quantitative, suggesting that it would be meaningful to study the patterned study with a qualitative research model. This research aimed to evaluate the Technology and Design curriculum implemented in the academic year of 2017-2018 according to teacher opinions. Able to learn the target lifelong, to apply the information learned, and to use this information for its own benefit as well as for the benefit of society; it is important how a program that is educating the technology and design literacy that can understand and interpret the process is assessed by its most important practitioner teachers. In the light of this assessment, if the innovations introduced by the program can be demonstrated, a variety of solutions for deficiencies and problems can be developed.

Methodology. This research is designed as a case study with qualitative research approach. The purpose of the case study is to draw conclusions about a particular case. The study group was created using the maximum diversity sampling technique, one of the purposeful sampling formats. The aim of creating a sample based on the maximum diversity is to try to find out whether there are any common or shared phenomena among the various situations and to show different dimensions of the problem according to this diversity (Yıldırım and Şimşek, 2016). For this reason, the socioeconomic environment in which the school was located, the gender of the participants, and the seniority were taken into account when the study group of the study was established. The teachers who are included in the research are in the provincial centers of a city at Mediterranean region. A semi-structured interview form has been prepared by researchers for the collection of research data. The literature related to the Technology and Design course was scanned and semi-structured interview form questions were prepared considering the curriculum items and course process. After taking the preliminary interview form expert opinion, about 20 minutes preliminary interview was carried out

with 2 teachers. After the preliminary negotiations, the trial form was finalized and a semi-structured interview form consisting of 9 questions was formed. Content analysis of qualitative data analysis techniques was used in the analysis from qualitative data. In content analysis, the data are analyzed in depth and in this way pre-defined themes and dimensions are revealed. The basic process of content analysis is to bring together similar data within the framework of specific concepts and themes and to interpret them in a way that the reader can understand.

Results, Discussion and Conclusion. In the context of learning areas, the course teachers involved in the research believe that existing learning areas have a flexible structure and that this flexible structure gives them a limited freedom. If the course duration is two hours in the weekly program and only the courses are taught in the 7th and 8th grade, it is emphasized negatively in the other themes of the research and it is stated that this situation causes some problems. The lack of a guidebook for the course is indicated. And suggestions are available in terms of a new guidebook or auxiliary resource. Since these suggestions are mostly expressed as the abundance of activity samples, it can be concluded that the teachers are not able to find guiding examples at this point. In the context of the measurement and evaluation dimension of the curriculum, the main argument that the teachers participating in the research are cooperating is that the measurement tools are not clear. It is stated that the program has a flexible structure and that it is generally appropriate to the level of the students, the activities should be enriched and the course should be spread to other classes. Almost all of the teachers expressed the success of the program to influence students' interest and creativity. The possibility of having a computer aided design in the program and sending the students to the innovative idea is perceived as a continuation of the other program at this point and it seems that they have an important place in the creativity and in the content of the students. In other dimensions of the study, it can be said that the current presence of the program, as indicated by the participants, is also related to this structure. Within the scope of the research, the qualifications of the teachers are emphasized and it is stated that the main determinants of the students to reach the determined properties are the teachers and not the program. It is emphasized that the participant teachers' workshops do not have the necessary equipments and even the lack of computer and technological equipment is lacking in the theme of the problems experienced in the implementation of the program. After the new program is set up, it can be said that the teachers will not have any seminars or in-service trainings, they will cause serious problems in the understanding and implementation of the program and will cause problems in reaching the aim. Lack of in-service training is seen as a priority. The temporal problem of the course is particularly emphasized. Moreover, it is possible to say that school administrations and parents' attitudes towards the classroom and their viewpoints are negatively important, which leads to the same problem after all because of different reasons, which prevents it from reaching the goal of the curriculum. According to the results of the research, the following suggestions can be made in the direction of teachers' views on the 2018 Technology and Design course curriculum. The learning areas and content of the Technology and Design course can be extended to subclasses and the hours can be increased. Teachers should be given in-service training in the renewed program.

The hardware shortcomings should be addressed at the point where the course is implemented and the desired achievements are achieved. A guidebook for the course should be created and produced in this guidebook, both basic design concepts and processes and activities should be enriched with various examples. Different assessment tools may be proposed during the assessment process or guided by teachers at the point of developing these tools through in-service training.